

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. augusztus 18.

Vasárnap.

XX. évfolyam. 65. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szerkesztését, közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasáb a petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Fejérváry jubileuma.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter ötvenéves katonai szolgálatának jubileumi ünnepe, melyet aug. 15-én a fővárosban megültek, a személyi mozzanatot messze túlhaladó fontossággal bír s külsőségeiben messze túl lépte ama kereteket, melyekben az ily ünnepélyek, ha még oly ritkák is, mozogni szoktak. Már, maga az az egy körülmény, hogy az uralkodóház egyik tagja, az oly népszerű József főherczeg, a honvédség főparancsnoka vezette az üdvözlőküldöttséget a jubiláns elé, egészen kivételes jelleget adott az ünnepélynek. Régóta ismert dolog, hogy Fejérváry báró persona gratissima a királynál, nemcsak, de par excellencze bizalmi személy is. József főherczeg tehát ha nem is egyenesen Ő felsége megbízásából, de mindenesetre az ő legmagasabb intenzioi szerint cselekedett, midőn elhatározását tudatta, hogy az érdemdus katonai ünnepén személyesen akar részt venni. „Fentartom magamnak azt a nagy örömet, írja ő fensége, hogy az üdvözlő küldöttséget én vezethessem ő excellenziájára elé s az üdvözlő beszédet én mondhattam a magyar királyi honvédség tisztikara élén.” E szavak épp úgy, mint a tény maga, kifejezésre juttatják azt a nagyrabecsülést, melylyel magas és legmagasabb körökben Fejérváry báró személye iránt viseltetnek. Ezzel azonban még nincs kimerítve a jubileum fontossága, mert egy második mozzanat is igen kellemesen ötlük szembe az ünnep alkalmából. Nemcsak a katonaság ünnepelt, hanem a polgári küldöttségeknek is egész sora mutatta be hódolatát a jubiláns előtt s ezzel bebizonyította, hogy a közvélemény Fejérváry bárót nemcsak kitűnő állampolgárnak is ismeri s e kvalitások egyesítése miatt őt a nemzet legjobb fiaik közé sorozza.

Ezt a körülményt nem szabad kicsinyíteni. Bármennyire iparkodnak is mind a két részén a jó egyetértést polgárság és katonaság közt fentartani s minél bensőbbé tenni, e törekvést általánosságban még sem kíséri az a teljes siker, mely mind a két részen kívánatos. Bizonyítéknak vehetjük erre azt a körülményt, hogy nálunk nagyon is könnyen keletkeznek az ugynevezett „katonai áfférek”. A kölcsönös túlságos érzékenységek és a kölcsönös álláspontok elégtelen tekintetbe vételének a következményei ezek. Ha most tulnyomólag katonai jellegű ünnepen katonaság és polgárság egyenlőn tiszteleg, úgy ennek nagy fontosságot kell tulajdonítani. De nagy meg-

tiszteltetés ez az ünnepeltre is, és Fejérváry Géza báró megis érdemli ezt korlátlan mértékben. A katonát képviseli ő, amilyenek viszonyaink közt lennie kell, s őt valóban a katonai eszményi mintájának tekinthetjük. Ezt a mintát nem érheti el mindenki, mert elkerülhetlen előfeltételei a jóság, nemesség, szeretetreméltóság; de elérni törekedhetnek sokan s minél többen teszik ezt, annál szorosabba fűződnek a kötelékek polgárság és katonaság között. A jó példa soha sem megy veszendőbe s jóhatása majdnem észrevétlenül tart tovább. Ez az érdem koronája annak a sok egyéb érdemnek, melyeket Fejérváry Géza báró a trón és haza körül szerzett, melyek most általános és osztatlan elismeréssel találkoznak s jubileumát hazafias ünneppé teszik.

Fejérváry báró jubileuma. Aug. 15-én volt Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter katonai szolgálatának ötvenéves jubileuma. Az ünnepélyt kizárólag katonai jellegű volt, de Fejérváry báró általános népszerűsége ezen a formalitáson rést ütött s egész sereg testület jelent meg részt kérni az ünnepelésből. Nyitányul legkorábban a királyi kitüntetés érkezett; oly megleghangu elismerés, aminőre nem emlékezünk; a felsőes ur részéről ez már nemcsak kitüntetést jelent, hanem, a mi nagy történelmi becsű dolog: barátságot. Egyben nagy jelentőségű a királyi kézirat az országos politika szempontjából, mert Fejérváry báró, minden más áramlattal szemben, a törhetlen liberalizmust képviseli a magyar kabinetben.

A miniszterelnök üdvözlése nyitotta meg a többi ünnepély sorát. Fejérváry báró a legszebb jutalmát találja egész élete hű és bátor munkálkodásának ezen a jubileumon, mely tisztá jellemű és érdemekben gazdag férfitüntet ki.

Királyi kitüntetés. A király b. Fejérváry Géza honvédelmi miniszterhez jubileuma alkalmából a következő kéziratot intézte:

Kedves báró Fejérváry tábornagy. Midőn immár felépülve azon napot üli meg, melyen szolgálati idejének 50. évét betölti, az érdemek- és sikerekben gazdag múltjára való visszapillantás Önre nézve bizonyára éppoly lélekemelő hatással lesz, amint az Engem és a hazát, mely Önt legjobbjai közé számítja, kiváló örömmel tölt el.

Aminőnek a fiatal, talpra esett katonatiszt lenni ígért, ki a legnagyobb katonai kitüntetést a csatatéren szerezte meg magának, azt Ön pályafutásának minden mozzanatában fényesen be is váltotta.

Észszel és szívvél működött és alkotott Ön mindenkoron s magyar honvédségem fejlesztése és sikeres kifejlődése oly alkotás, mely az Ön sokoldalú és kiterjedt tevékenységének köszönhető. Teljes szívemből kívánom Önnek ehhez szerencsét, s bízva a Gondviselés jóságában, reménylem, hogy testi és szellemi erőben Önt még sokáig meg fogja tartani: Nekem és magyar honvédségemnek, mely Önnek Velem együtt, tanusított odaadásáért és minden irányban való gondoskodásáért hálás köszönetet mond.

Örömmel adományozom Önnek Szent-István-rendem nagykeresztjét.

Kelt Eisenerzben, 1901. évi augusztus hó 12-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

A királyi kéziratot öfelsége katonai irodájába beosztott Mallász Gusztáv es. és kir. őrnagy adta át a jubilánsnak.

A miniszterelnök üdvözlése. Széll Kalmán miniszterelnök Rátótról a következő táviratot intézte b. Fejérváry Géza honvédelmi miniszterhez:

„A sors kedvező kegye megadta Neked, amit kevés kiválasztottjának ad meg. Fényes, diesteljes, érdemekben gazdag nagy pályafutásod félszázados mértföldkövét érted el. És elérted helyreállott egészségedben, teljes erőben. És elérted azoknak teljes elismerésével, haláljával és szeretetével koronázva, akiket szolgáltál és szolgálsz: a király és a nemzet halálját és szeretetét nyújtja ma Feléd.

Mintha az isteni Gondviselés azért látogatott volna meg azzal a nagy betegséggel, amelynek lefolyása alatt rettegünk életedért, hogy átérezzük százszorosan és mindennap, amikor Érted aggódtunk, mi vagy Te nekünk, átérezzük a Te nagy értékedet és a Te elévülhetetlen érdemeidet, amiket a trón és a haza körül szerzettél és hogy megmu'assa Neked, mennyire szeret a nemzet és mennyire szeretünk mi, akik közel állunk Hozzád.

Az én érzelmeimet ismered. Nem mai keletűek azok. Már akkor, évtizedek előtt, annak tartottalak, ami vagy.

Végteleül sajnálom, hogy személyesen nem fejezhetem ki üdvkívánataimat. Teszem ez uton, míg pár nap múlva élő szóval ismétölhetem.”

A székelv kérdéshez.

— Irta Bodali Pál. —

A „Székelyföld” igen tisztelt szerkesztője becses lapjában csaknem állandó rovatot enged a székelv kérdés tisztázására, annak előbbre vitele érdekében. (Köszönet érte nemcsak a szívekben, hanem a helyen is!) És nagyon helyén van ez így. Mert mi hoz egészséges, nagyhorderejű, nemzetek életét átalakító eszméket felszínre, ha nem a sajtó? Hol van ezen eszmék megvitatásának tágabb tere, mint a sajtóban, hogy az eszmék harcában diadalt nyert igaz és üdvös egyesek és nemzetek sorsa felett döntsön? Van-e hivatottabb faktora a közmvéledésnek, egy állam életének fejlesztését célzó aspirációk megvalósításának, mint a sajtó? Magyarország nagy hatalmi állásának; a minden igaz hazafit büszkeséggel betöltő ama tudatnak, — hogy a nemzet megállja helyét a kulturáépek sorában, — nem a sajtó vala-e öltető e'eme? Hol állhatnánk, ha a szabad sajtó megalkotó 48 ezelőtt egy századdal született volna: és hol tespednénk, ha annak csak hajnali óráiban álmodnók a pirkadó fényt? Tán még a legnagyobb magyar kijelentését is e tényező befolyásolámidőn mondá: „Magyarország nem volt, hanem... lesz.” De tán igen elragadtattam magam a sajtó méltatásában? Ezáltal ama általános meggyőződésnek akartam kifejezést adni, hogy a mi székelv körü kérdésünk — a székelv ügy — is ettől remélhet legtöbbet.

Az újabb időben sok hasznos eszme látott napvilágot a kérdés körül nemcsak vidéki, hanem a fővárosi lapokban is, s tán itt is a sajtóra apellál-

hatok, hogy e kérdés országossá nőtte ki magát. Hát jól van, ez mind okos dolog, csak az a sajnos, hogy ezt a sok okoskodást éppen a mi nyomorúságunk szüli... mert ha nem szegényednénk, nem koldusodnánk: e sok okoskodással sem kellene annyi tintát, oly sok nyomdafestéket elhasználni. S vajjon mit hoz a jövő? A székely kérdésben megvillant eszmék eredményeznek-e annyi reményt, mit a vízbe halónak egy fűszál, vagy egy élőbe lehulló falevél adhat? A székely természet gyanakvó makaessága nehezen veszi be a nyomorúsága elleni orvosságot; a mentő eszközökben vermet lát, melyet körül, s erről bőles tudakossággal győzi meg fajrokonait is; az önkészítette kelepeze veszedelméről is csak akkor kíván meggyőződni, ha abba bele esett.

Azért hát én nem bízom a presszionált mentő eszközökben, mert azok az ő véralkatával, természetével nem egyeztetetők össze. A székelyen első sorban csak önmaga tud segíteni. E segítség is több alapon volt megvilágítva Rövid cikkemben én e mentő eszközök közül csak egynek bocsátkozom részletesebb megvilágításába.

Legnagyobb szerencsétlensége a székelynek az hogy igen szereti a pálinkát. Mig ennek káros hatásáról nem sikerül őt felvilágosítani, meggyőzni, addig mind beszélhetünk székely kérdéssről. Mondhatná valaki... nem elég találó az ítélkedésem, s igen általános a vád, mert hisz a székelység szegényedése nemcsak azon osztálynál elszenved, a melyre csakugyan ráfér e megjegyzés: de igenis szembetűnő a szegényedés az iparos és kereskedő osztálynál is, a melyre pedig e megjegyzés nem éppen alkalmazható. Bármely néposztályt ügyesen kigondolt okoskodással elítélni vagy védelmezni könnyű; de az megdönthetetlen igazságnak marada, hogy ha egy népnek nagy zöme egy átkos, természetű hajlamából eredő veszedelemnek útjára indult, — mert éppen hivatva volna a kisebb rész erősítésére — ennek pusztulása az egész halálát vonja maga után.

Népünknek mintegy 90 %-a a földmives és ennek alkalmazásába sorozott osztályhoz tartozik. E nagy száma általánosságban méltán alkalmazhatjuk a szeszese italok nagymérvű fogyasztásának — mondhatnám élvezetének megrovó kijelentését. S vajjon e nagy szám halálát okozó bacillusok nem fertőztetik-e meg a kisebb rész életét is? Ha phisikailag nem mondhatjuk is ezt... de a székely kérdés keretében áll ez! Mert hogyan várjon a székely iparos és kereskedő pályájában fellendülést, megélhetésében biztosítékot, ha az ő produktuma csak akkor találna számos vevőre, ha az az alkoholizmus szolgálatában állana. E szomorú jellemzést világosan indokolja az, hogy az iparosok közt a szeszgyárosoknak van legkevesebb okuk a megélhetés ellen

panaszkodni. N m mondom én, hogy ezifrakodásra nem eleget költünk; s egyik baj éppen az, hogy igen sokat... többet, mit anyagi erőnk megenged. Hanem ez oly más miseria, melyhez jelen alkalommal szólni nem akarok; annyit azonban e helyen is mondhatok, hogy a tisztességes ruházkodás még nem volna baj — hisz az embert emberré tenni a ruha is segíti, — csak hogy az erre fordított mennyiséget ama más forrásból takarítanók meg, melynek cseppjeiben mérge van.

Mondhatná valaki, hogy hát én oly nagy értéket tulajdonítok e lényegtelennek látszó momentumban, hogy annak alapján látom a székely kérdést megoldhatónak? Ismételtem, e momentumot nem egyetlen kizárólagos eszköznek tekintem e kérdés szolgálatában... de azt mértem állítani, hogy igenis azt első helyre sorozhatom.

Hogy a szeszese italok nagymérvű használata a székely kérdésben mennyiben mondható döntő sulyonak: arra nézve az alkoholizmust megvilágító jellemzés adja meg a feleletet.

Az emberi természetben felburjánzó veszedelmes hajlamok mellé, — melyek anarchizmus, nihilizmus, szocializmus néven ismeretesek, — joggal sorozható az alkoholizmus is. Mig azok az emberi jellemet levetkező át os ezélok szolgálatába szegődnek, hogy egyesek ártatlan élete kioltásában, vagy társadalmi rend felbontásában szereznek maguknak örömeiket: addig ez lassu halállal juttat népeket és nemzeteket a sír szélére.

E kár veszedelme aláírja az emberben az isteni redetet, megmérteljezi a véralkatot, hogy az újabb nemzedék számára is e gyászos örökség maradjon meg szomorú vigasztalásul. Ennek hatására sárba tiporja a becsületet, mely nélkül szánandó az élet: elveszi a munkakedvet, mert minden törekvés ez őlé szomjának kielégítésében keres megnyugvást: s az olykor-olykori magába szállás okozta elkeseredésre ismét csak ennek újabb használata ad vigaszt Halálos sebre halálos orvosság!...

Nem rajzolom e torz képet tovább, melynek vonásai mennél hübbek, annál elszenvedőbb alakot nyerünk. Ezt is csak azért rajzolám, hogy annak ábrázlatjában állítom igazsága tükröződjék vissza; s ezélok az vala, hogy ez undok kép bemutatásával egy perszemmel szolgáljak a székely kérdés épületének fundamentumához. (Folyt. köv.)

Népoktatás Háromszék vármegyéjében.

— Csánki Gyula kir. tanfelügyelő jelentése a közigazgatási bizottság ülésén. —

A július hó folyamán a kir. tanfelügyelőséghez beérkezett jelentések, beadványok, megkeresések és

rendeletek közül külön szám alatt iktatóra vétetett 353 ügydarab; mely számmal a hivatali iktatókönyv utolsó száma e hónapban 2616-ra emelkedett. Az e hó folyamán érkezett, valamint az előző hónapokról átjött ügyiratokban tárgyalt ügyek a július hó folyamán postára adott 374 kiadványban jobbra mind elintéztettek.

Mint a közg. bizottság közoktatásügyi előadója, július hó folyamán 142 ügydarabot kaptam előadói javaslattal leendő ellátás végett, mely számmal közg. bizottsági iktatókönyvem július havi utolsó száma 673, a mai napig pedig az összesen 1619, közg. bizottsági ügydarabból 719, lett hivatalom részére kiosztva.

Hivatalom e keretben mozgott közigazgatási munkásságának nevezetesebb tárgyai voltak és ilyenekül: megemlítem a Tekintetes Bizottság előtt:

A rendes iskolába járás ellenőrzése körül a múlt iskolai évben történt intézkedéseink során a szülők és hanyag községi előjáróságokra kirótt büntetés pénzek elszámolása.

Az iskoláink részére utalványozva levő államségélyek második féléve részleteire vonatkozó nyugták láttatása.

A gyermek-menedékházak megnyitására és a rendes működésének előkészítése és ellenőrzése.

Az új gondnoksági utasításokból szükséges példányok számainak megállapítása és szétküldésüknek előkészítése.

A községi faiskolák rendbehozatási czéljából az összes előjáróságoknak megfelelő utasítással való ellátása.

A járási faiskola felügyelői állások betöltése czéljából a vármegyei alispán ur által bekívánt javaslatok előterjesztése.

A tankötelesek jövő tanévi összeírásai kimutatási végeredmények jegyzékbe vétele.

A statisztikai adatok egybegyűjtése czéljából szükséges intézkedések megtétele.

A tekt. közg. bizottság részéről a miniszterelnök ur ő nagyméltósága elé terjesztendő övközi jelentés előadói-ügykörébe tartozó részének összeállítása stb.

Az első pontban említett intézkedésekkel kapcsolatban jelzem, hogy a rendes iskolába járás ellenőrzése körüli teendőik hanyagul való teljesítéséért július hó folyamán az alsócsernátoni, bitai, csomortáni, esztelneki, felsőcsernátoni, lomhényi, maksi, nyújtódi, mikóújfalusi és szacsvai községi előjáróságok ellen kellett a fennálló szabályok értelmében bírságolást kérnem.

Az új gondnoksági utasítások a napokban szét fognak küldetni hivatalom által és pedig a vármegye összes állami tanítói számára egy-egy, a gondnokságok számára pedig két-két példányban.

TÁRGA.

Egy levél az életből.

(Folytatás és vége.)

Hamvay, ki egészségének helyreállta s jegyváltásunk után vissza került a fővárosba, mintegy újult erővel hajhászta tovább az élvezet. Társaságokba ment, ismeretséget szerzett, sőt simulékony modorával nem egy tekintélyes s gazdag család kezébe érte be magát, megelégedve mulatozásai közben rólam, kinek örök hűségét, szeretmet esküdött, megelégedve ama gyűrű jelentőségéről, melyet egy pár havi viselés után könnyelműen dobott oda az éjjeli pillangók martalékaul.

Őh kedves Olgám, bocsás meg, ezerszer kérlek bocsás meg, hogy amaz elátkozott emberért Téged megelégedkezésig hanyagoltalak el, de hát nem-e közös bűnünk boldogságunk közepette szeretteinkre kevesebb gondot fordítani?!...

Mert ki tud ellent állani a sziv parancsának, melyek oly gyakorta sodorják a boldogtalanság örvényébe a gyöngye lelkű földi lényt?!...

Hisz boldognak hittem magamat s elfogultságomban eme tudat, hányszor és hányszor vont el oly sokáisaimtól, melynek teljesítését soha el nem mulasztottam!

S ezt gyakran szegyenkezve kellett magam beismernem. De ismerve a Te áldott jó szívedet, tudom — megbocsátod ezen bűnömöt s nem fogod tőlem megvonni szeretetednek melegét, melyben eddig részletetni méltónak találtál.

Őh, mert a szívnek bűnei mindig megbocsát-hatók, de a mit az önző lélek fásult önéktelenséggel követ el, őh, azok kiengesztelhetetlen bűnök, megbocsátathatlan vétkek!...

Hamvay, ki eddig titokban folytatta hűség esküjének lassu megszegését nemsokára nyíltan mutatta azt, hogy viszonyunk terhére van. De én még mindig szerettem őt, bíztam benne, hittem neki.

Hasztalan tanácsolá jó anyám, hogy hidegségét hasonlóan viszonzom, hasztalan intett, hogy ily emberrel egy életet leélni börtön-büntetéssel volna egyenlő, minthiába volt minden anyai figyelmeztetés.

Én rendíthetetlenül bíztam benne s elhitetni szerettem magammal azt, hogy Hamvay elhidegölése nem egyéb, mint szerelmem próbaköve. De — sajnos — nemsokára meg kellett győződnöm jó anyám szavainak igaz voltáról s arról, hogy föltevém egy lángoló szerelemtől elfogult sziv pusztá fantáziája!...

Egy napon, éppen Hamvay közömbössége fölött töprengve, vevém levelét, melyet mintegy rosszat sejtve, lázas sietséggel bontottam föl.

A mily közönyösséggel írom le neked, kedves Olgám, ez eseményt, épp oly közönyösséggel adta ő értésemre abban, hogy miután belátta, miszerint köteendő házasságunk egyikünknek sem volna áldásos, ajánja viszonyunk teljes felbontását.

Bármennyire is szerettem Hamvayt, ez eljárása miatt annyira megutáltam, meggyűlöltem, hogy színlét szerelmének zálogául nálam hagyott gyűrűjét nyomban visszaküldöttem a nélkül, hogy egy szóra is méltattam volna.

Hogy e lépésre mi indította őt, nem sok idő múltán meg is győződtem, midőn egy fővárosi lap olvasása alkalmával a Hymen rovatban Hamvay néven akadtak meg szemeim, mely röviden közlé azon körülményt, hogy: „Hamvay Andor miniszteri fogalmazó eljegyezte Horváth József gyártulajdonos kedves és szép leányát Blankát.”

Most már világosan állott előttem minden!...

Beláttam azt, hogy Hamvay egy önző, érdekhajhász ember, kielég lelketlen volt arra, hogy egy ifjú leánynak boldogságát lelki nyugalmát tönkre tegye s megzavarja egy megelégedésben élő család békéjét álnok, hazug tetteivel, hízolgó szavaival!...

Őh, kedves Olgám, hidd el, nem Hamvay csalárdasága keserítte el göngöd, érzékeny lelkemet, hanem, hogy figyelmen kívül hagyva jó anyám intelmét, rászédetnél engedtem magam egy hitvány férfi által.

Őh, de hát ki tud belátni az emberi szívekbe és vesékbe, hogy vajjon mi is lakozik azokban?!...

Földi halandó nem, bizonyára nem!...

* * *

Ime leírtam Neked, kedves Olgám, mindazon körülményeket, melyek engem hallgatásra bírtak.

Boldognak, megelégedettnék képzelve magamat megelégedtem Rólad, kihez mindig a legnagyobb bizalom, szeretet s ragaszkodás kötött. Sok mindent irhattam volna arról, miközben s ama kegyetlen férfi között még fölmerül, de minok untassaiak oly dolgok leírásával, melyek Téged egyáltalán nem, vagy kevésbé érdekelnének?!...

A járási faiskola felügyelői állások a közeljövőben valószínűleg be fognak töltetni az alispán ur által és ekkor, ha a községek is megteszik a faiskola érdekében mindazt, a mire a fenoállótörvények és rendeletek értelmében utasítva lettek: szép föllendülést remélhetjük ez ügynek.

A tankötelesek összeírásai kimutatásainak vég eredményéről még nem számolhatok be a tkts bizottságnak, mert a sepsi járás főszolgabíróság részéről, noha a beadási határidő június hó vége, rég lejárt, maig sem lettek a kimutatások betérjesztve.

Az évközi jelentés még ez ülés folyamán külön fog tárgyalatni a tkts bizottság által, az abban tett előterjesztések alapján még is szükségesnek tartom a bevett szokáshoz híven, jelezni e helyen is, hogy a segédtanfelügyelői állás szervezését ismétlem, sürgetőleg kérelmeztük; előterjesztést tettünk az iskolafenntartó díjakra vonatkozó előírás helyesbítése tárgyában; kértük az intézkedést arra nézve, hogy az állami tanítók fizetését az adóhivatalok az egyes vidéki tanítók, vagy tanítótestületek részére postán küldjék meg; megsürgettük a postai hivatalos levelezés terén fenforgó bajok megszüntetése céljából a postai feladó könyveknél a portómentességre vonatkozólag a belügyminiszter ur ó nagyméltósága által még a múlt évben keltatásba helyezett záradékolása.

Ismételnem javaslatba hoztuk az 5%-os iskolaadónak az adóhivatalokba befolyólag leendő kezelését; megemlítettük a gör. kel. tanítók fizetésének rendes kiszolgáltatása körül fennforgó bajokat; rámutattunk iskoláink s különösen állami és községi iskoláink egy részének nyomorúságos elhelyezési viszonyaira s kértük azok megszüntetése céljából azt, hogy a kormány törvényhozásilag gondoskodjék egy oly alapról, a melyből az ilyen viszonyok között levő iskolák iskolaépítési költséget kaphatnának s végül a Románia felé való kivándorlás veszedelmes jellegének megszüntetése céljából felvettük az eszmét és javaslatba hoztuk, hogy a vármegye két vármállomásán oly internátussal egybekapcsol. állami elemi iskolák létesíttessenek, a melyekbe a munkakeresés céljából kivándorló szülő gyermekeit elhelyezhetné.

Iskoláink július havi beléltérőitől nem lehet beszélnünk. Óvodáink és nyári gyermek menedékházaink minden felé szép látogatottságnak örvendenek. A külső állapot bizony mindenfelé rossz; a mennyiben a helyreállítások még nem igen eszközöltetnek sehol sem. Ez irányban is több sürgető intézkedést tettem s adtnk ki a Tekintetes Bizottság nevében is július hó folyamán.

Föltártam ime Előtted éltém könyvének egyik lapját! Tedd tanulmány tárgyává, kedves Olgám mert sok, nagyon sok tapasztalatot merithetsz abból a jövőre nézve.

Előtted még tárva az ut a boldogság felé . . .

Te még nem szerettél igazán és így nem is csalóhattál; de ha egyszer ebben is részed lesz, előbbi nyugalmad, megelégedésed többé vissza nem tér! Örökre érezni fogod a fájdalmat, melyet a sebzett szívnek okoz . . . Vigaszt találni, enyhét nyerni a fájó sobre lehet ugyan, de hogy az teljesen begyógyuljon, a fájdalom nyomtalan eltűnjön, ritka eset.

Megtanultam gyűlölni a férfiakat s ez mindenestre egyik legfőbb okulásom . . . Vigaszom egy van: boldogtalanná lettem, hogy szerencsétlenné ne lehessék! . . .

A seb pedig, amit ama kegyetlen férfi álnokságával ejtett szívemen, talán mulandó lesz, de megcsalásom fájó tudata égni fog örökre lelkemben . . .

Ismétlem, bocsásd meg, kedves Olgám, bocsásd meg hibámat, hogy csak ily későn s csak boldogtalanságom napjaiban kereslek föl soraimmal és ha időd engedi, ne sajnáld azt a fáradságot, melyet egy levél megírása igényel, hisz a vigasz bárkitől jöjjön is az, oly jól esik szerencsétlen szívemnek, melynek fájó sebzése egyetlen enyhét az örök igazság eme szavai nyújtanak:

„Legyen öröm, legyen bánat,
Ha élvezted a rózsákat,
A tövist is élvezniük kell
S megbékülni az étellel!”

Isten veled kedves Olgám; sokszor csókol
Margitod.

Az üresedésben volt tanítói állomások közül tudomásom szerint maig nincsenek betöltve a fotomartonosi és nyáraspataki állami, a fotomartonosi, angyalosi és szőresei községi, a baróthi és imecsfalvi rom. kath. a bodzaforudói gör. kel. és a szárazzajtai s uzoni ev. ref. iskoláknak üresedésben volt állomások. Betöltettek a málnási községi és az ozsdolai rom. kath. iskolánál újra szervezett állomások. Üresedése fog még jönei nyugdíjaztatás következtében a középajtai állami, a torjai községi és a hilibi rom. kath. iskolánál egy-egy állomás. Áthelyezés folytán üresedésbe jött és július hó folyamán be is töltetett a kilyéni és dobollópataki állami iskolánál szervezve levő egy-egy állomás; amarra a távozó Pap György helyett Burián Albert, emerre az eltávozott Marosán Péter helyett Bagoly Dávid helyettesítve át, illetőleg neveztetve ki a miniszter ur ó nagy méltósága által.

A júliur hó folyamán vett miniszteri rendeletek és intézkedések alapján tisztelettel megemlítem, hogy Seethal Ferencz szentivánlaborfalvi nagybirtokosnak a laborfalvi állami iskola növendékei javára tett 200 koronás alapítványért köszönetét nyilvánította ó nagyméltósága.

A sepsi-szent-györgyi állami polgári leányiskolánál az igazgatói teendők ellátásával Zayzon Farkast az üresedésben volt állás teendőinek végzésével pedig Bence Margitot bízta meg a miniszter ur. A lisznyói állami elemi iskola butorzatának kiegészítésére 300 korona engedélyeztetett; az őfalva-zoltáni áll. isk. helyreállítására vonatkozólag Pap Dezső vállalkozóval megkötött szerződés jóváhagyatott; a nagyajtai állami iskolához szükséges mellékhelyiségek létesítése engedélyeztetett, a makkai államosítandó iskola butorzataira 600 kor; a közdivásárhelyi állami iskolának függőnyökkel való ellátására pedig 325 kor. engedélyeztetett.

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A sepsi-szent-györgyi m. kir. pénzügyigazgatóság Nagy Gyula sepsi-szt.-györgyi akost, a közdi-vásárhelyi m. kir. adóhivatalhoz gyakornokká nevezte ki.

— **A király születése napja.** A mai nap, hagyományos alakban, de a hagyományos bensőséggel is, az egész ország királyunk születésnapját ünnepli. Nem hivatalos ünnep ez a nap a szokott értelemben, mert nemcsak a hivatalos helyeken ülik meg azt, hanem az egész lakosság szerencsének tartja e napot s áhitatos imát küld az égbe, hogy a sorogeknek Ura, ki úgy egyesek, mint a mindenség sorsát intézi, jóságos és nemes királyunk népei javának szerencsés életét az emberi lét legvégső határáig meghosszabbítsa és boldoggá tegye. E napon eltűnnek az ellentétek a nemzetiségek, felekezetek és pártok közt, s mindennek egyesülnek a földkerekség minden civilizált népénél egyenlő magas tekintélyben álló uralkodó szeretetében és tiszteletében, aki nemcsak a legőregebb, hanem a legeszményibb képviselője is a legitimitás elvének s a legalkotmányosabb fejedelem. Isten kegyelme elég erőt adott lovagias királyunknak, hogy a legsúlyosabb megpróbáltatásokat is férfiasan szorgálja; adjon neki erőt ezután is, hogy magasatos hivatását hasonló fényes módon s hasonló jó sikerrel még hosszú időn át teljesíthesse népei üdvére, javára. Közdivásárhelyen d. e. 10 órákor a rom. kath. templomban, utána a ref. templomban ünnepélyes istentiszteletek lesznek.

— **Szent István király napján,** jövő kedden, délelőtt 10 órákor a közdivásárhelyi rom. kath. templomban ünnepélyes isteni tisztelet lesz a melyre a helybeli hivatalokat, testületeket, s városunk hazafias közönségét ezen uton is hazafias tisztelettel meghívja: a rom. kath. lelkesíti hivatal.

— **Uj magántanárok** a kolozsvári egyetemen. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Dr. Kolozsvári Bálint kassai kir. jogakadémiai r. tanárnak a magyar magánjogból, Dr. Erdélyi Pál egyetemi könyvtár igazgatónak az újabb magyar irodalom történetéből a kolozsvári egyetemen egyetemes magántanárként történő képesítését jóváhagyó tudomásul vette s ezen minőségükben megerősítette.

— **Kinevezés.** A magyar kir. igazságügyi miniszter Zöldy Lajos, igazságügyminiszteri díjnokat a csikszentmártoni kir. járásbíróshoz kir. végrehajtóvá nevezte ki.

— **Halálozás.** Az igazságszolgáltatásnak egy érdemes munkása hunyt el a napokban Gyergyószentmiklóson: Szász Ignác, ottani nyug. kir. járásbíró, életének 59-ik, hivatali pályájának 34-ik évében, hosszas szenvedés után. Temetése f. hó 10-én volt Gyergyószentmiklós és vidékének nagy részvéte között. Béke poraival.

— **Nyiltlevél és kérelem Erdély történelméhez.** Az 1849. év július 31-én a fehéregyházi szabadságharcz küzdelmében elesett hős honvédek emlékére a héjasfalvi honvédsírok egyikére, a héjasfalvi honvédemlék bizottság egy emlékmű felállítását és leleplezését fogja ez évi szeptember hó 29-én megtartani. Minthogy a fehéregyházi határon van van már egy honvéd emlék a névtelen hősök emlékére, — a Héjasfalván emelendő honvédemlék műre azon hős honvédek neveit ohajtjuk megörökíteni kik köztudomás szerint, e csatatéren estek el. Egy névsort kaptunk a kolozsvári Ereklje Muzeumtól a hősök neveiről, névszerint: Dacó Zsigmond őrnagy, Zeyk Domokos százados, Endes Árpád százados, Pobleczki százados, Bozó Pál százados, Kunos százados, Oteska főhadnagy, Nóták Sándor főhadnagy, Gál Sándor hadnagy, Borsi József hadnagy, Dáné János hadnagy, Csiszer István élelmezéribiztos, Szaszarán János, Zima Sándor, Tóleseres János, Tóleseres István, Jófalvi Sándor honvédek; kiket itt azon kérelemmel közlünk, — szóljanak hozzá történelmeseink, — főleg Kővári László történet író ur, — hogy ezen nevek jogosan lehetnek-e megörökítve ezen emlék művön? S rajtuk kívül nem öcmeretes-e más hős honvéd név, kik e csata téren estek el? kik nevei sorakozhatnának ezen emlékművön? Az adatokat kérjük Somogyi Albert elnök Héjasfalván közölni Héjasfalván, 1901. augusztus 3-án. Hazafias tisztelettel: Somogyi Albert elnök, Adorján László jegyző.

— **Felvételek a sepsi-szt.-györgyi állami tanítónőképző intézetbe.** Közöltük volt annak idejében Csánki Gyula kir. tanfelügyelő jelentése kapcsán, hogy a jövő tanévre kiket ajánlott az igazgató tanács felvételre. Erre vonatkozólag a vallás- és közokt. miniszterium úgy határozott, hogy az I. osztályba felvételt Pál Anna ingyenes, Fejér Katalin 200 kor., Imrik Berta 130 kor., Rác Jolán Nagy Margit, Jakab Berta, Király Zsuzsa, Gyulai Gizella Szitás Piroksa, Márton Berta, Kelemen Ilona, Gás-pár Anna, N mes Ilona 100—100 kor., Dancs Matild, Szabó Ilona, Bedő Katalin, Gaál Irma, Kovács Lenke 50—50 korona segélylyel. A II. osztályba László Ágnes, Molnár Berta ingyenes, Auer Lujza 200 kor., Boga Janka, Vaska Vilma, Bosa Zsuzsa, Bodosi Anna, Demeter Matild, Mihályfalvi M., Kovács Irma, Barabás Emma, Barabás Teréz, Vakár Blanka 100—100 kor., Spaller Ilona 80 kor., Biró Mariska, Szabó Matild, Blaha Irma, Kiss Róza, Szabó Irén, Kristó Julia, Ősi Anna 50—50 kor., segélylyel bennlakó növendékekül. A többi első évet végzetek mind bejárók lesznek, de segélydíjban nem részesülnek. Az internátusba bennlakóknak felvettettek: Ávéd Veronika, Benke Ilona, Benedek Irén, Bodor Aranka, Paál Matild, Fazekas Margit, Borbáth Ilona, Czecz Margit, Darkó Ilona, Kiss Margit, Kristály Zsuzsika, Kupán Irén, Pomonyi Paula, Reményik Emma, Szász Anna, Szász Margit, Szent-Iványi Piroksa, Szőresey Anna és Kővér Zsuzsa. Segély nélküli bejáró növendékekül bejáróknak okvetlenül, s ha az internátusban hely lesz, saját költségükre bennlakó növendékekül felvettettek: Paricsel Erzsébet, Szöllősy Erzsike és Kovács Etlka.

A kovásznai fürdővendégek névsora. július 31-ig.

(Folytatás.)

Ludvig kereskedő, Brassó 1 sz. Varterez Antal százados, N.-Szében 1 sz. Szabó Györgyné, Gyulai Fejérvár, 4 sz. Lakatos Kornél zárdafőnök, Brassó 1 sz. özv. Nánási Gáborné Dobreczen 1 sz. Szórád, Lajos ev. lelk., Tatrang 6 sz. Alexi Kornél tan. N. Banya 3 sz. dr. Puscaru Gyula kir. törvzs. bíró, Bpest 2 sz. Oláh András kir. törvzs. bíró Bpest 1 sz. Pap Lajos ny. tlk., Füzes-Gyarmath 3 sz. Muntán Vaszi rend., Brassó 1 sz. Lövinger József ker.

Pécs 2 sz. Elena Stefanescu gyógyszer., Calafor (Románia) 2 sz. Sümegh Ignáczné N.-Szeben 2 sz. Horovics Mártonné birt., Nyiregyháza 2 sz. Nyizsnya Gusztáv könyvelő, Győrfi Józsefné és Miklovicz Ilona, H.-vásárhely 4 sz. Kocsis János áll. tanító, Purkerez 4 sz. G. Pap György kőző, A.-Homána 2 sz. Vekerdi Sándor bankig., Hódmezővásárhely 3 sz. Dumitru J. Pasyu, Brassó 3 sz. Jon Pasculek., Tüskös 5 sz. Spudenska Tivadarné ezukrász, Brassó 1 sz. Péter Mózes tanár, Szentgyörgy 6 sz. Stefan Popovics tanító, Brassó 6 sz. Szőrcsei Vinczéné hivat., Zágón 2 sz. Teutsch Anna vend., Brassó 3 sz. Popescu Grigor mérnök, Bukarest 2 sz. Volf Sándor kereskedő, Arad 1 sz. Márton József, Brassó 2 sz. Hatházi Károlyné hivat., Étfalva 1 sz. Dónáth Sándorné, Hosszúfalva 1 sz. Csekei György erdőőr, Baja 2 sz. Albert Irma, Lemhény 2 sz. Teutsch

Matild, Ivanof Amália és Krausz Vilhelmina, Bukarest 3 sz. Scherer Nándorné ker., Galacz 5 sz. Nagy Péter ker., M.-Vásárhely 1 sz. Bogdán Juon birt., Keresztényfalva 1 sz. Gulya László kir. törv. bír., Kézdivásárhely 5 sz. Zsigmond Károly ev. ref. lelk., Hosszúfalva 1 sz.

A vajnafalvi részen:

Kőnya Samu esend. őrm., 2 sz. Rápolti Gáborné hivat., Csernát 4 sz. Szalavcz Miklósné, Kézdivásárhely 3 sz. Fülöp Mózesné, Kide 3 sz. Szentiványi Miklósné alispán neje, Sepsiszentgyörgy 5 sz. Hadvay Pálné, Dálnok 3 sz. Pogány Istvánné Kecske-mét 2 sz. Faragó Béláné, Kecske-mét 2 sz. Mikes Miklósné, Kolozsvár 2 sz. Kovács Dániel tanító, Torda 5 sz. Groszman Bertalané kávéház tulajd., Debreczen 1 sz. Pietsch Sándor főszolgabíró, Hátszeg 2 sz. Vertán Bénémné keresk., Kézdivásárhely 7 sz.

Bálint Benedek tan., A.-Lendva 3 sz. Csifó Salamon egyházi titk., Kolozsvár 4 sz. öz. Barabás Mórné, Kézdivásárhely 3 sz. Ujvári Miklósné, N.-Várad 1 sz. Öz. Szóts Jánosné, Kézdivásárhely 3 sz. Szóts Amália tanítóné, Kézdivásárhely 1 sz. Öz. Lux Káéolyné, Csik-Szereda 2 sz. Karácsony József, Csik-Szereda 1 sz. Priscur János g. k. lelkész, Brassó 1 sz. Nagy Györgyné, Sztgyörgy 3 sz. Solyom Ádámnó birtok. Peselné 6 sz. Öz. Eisenmayer Sándorné, N. Szeben 2 sz. Ungur Péter kir. törvényszéki bír., Kézdivásárhely 6 sz. Csoma Imréné birtok., Gelence 2 sz. Anica Crist, Rozsnyó 1 sz. - Összesen: 360 személy. A futóvendégek száma megközelíti az 500-at.

Felölös szerkesztő: **Vajna Károly.**
Kiadó lap tulajdonos: Ifj. **Jancsó Mózes.**

HIRDETÉSEK.

— 1901. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a k.-vásárhelyi kir. járásbíró 1898. évi V. 256. számú végzése következtében Dr. Bánffy Zsigmond ügyvéd által képviselt kisegítő takarékpénztár javára Bereczki Fenig Vaszi neje ellen 2500 frt. s jár. erejéig 1898. évi április hó 4-én fogantatott ki-elégítési végrehajtás útján foglalt és 3078 frtra becsült következő ingóságok, u. m. 400 drb juh, 156 drb. bárány, kecske, szőnanemű, két ló, vasasszekér nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a kézdivásárhelyi kir. járásbíró 1898. évi V. 256. számú végzése folytán 2500 forint tőkekövetelés, ennek törvényesített napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen bíróság már megállapított költségek erejéig Bereczki helyszínén leendő eszközölésére 1901. évi augusztus hó 28-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitű-

zetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok a 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kézdivásárhely, 1901. évi augusztus hó 8-ik napján.

(114. 1—1.)

Kakutsi Ádám,
kir. bírósági végrehaj., tó.

Szám 17162—1901.

Hirdetmény.

A közigazgatási bizottság az 1901. évi június hó 7-én kelt 1140. számú rendeletével a szemérja hidvégi törvényhatósági közut 9—10 klm. szakaszán levő ezülopös támfal helyreállítását 2281 K. 52 f. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása céljából az 1901. évi szeptember hó 4-ik napjának d. o. 9 órájára az alispáni helyiségben tartandó zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat, a kitűzött időig a megyei pénztárhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezők figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt az engedélyezett költségösszeg 50/0-ának megfelelő bántépenz esatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a vármegyei jegyzőségnek a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Sepsi-Szent Györgyön, 1901. évi augusztus hó 9-én.

Alispán helyett:
Vajna Miklós,
főjegyző.

(115. 1—1.)

Tisztelettel hozom a n. ó. közönség becsos tudomására, hogy Kézdivásárhelyt és vidékén már 10 év óta folytatom a kéményseprőst; azonban a mai naptól kezdve a régi árakat jóval alább szállítom s így felhívom figyelmét az alábbi kéményseprési árakra:

Földszinti mászó kémény	20	fillér.
1 emeletes " "	40	"
2 " " "	60	"
Czilinder földszint " "	12	"
1 emeletes czilinder " "	24	"
Kémények égetése a botakarítással együtt	80	"
Takarék tűzhely 1, vagy 2 sütővel ellátva	20	"
Kályha csövek kályhával együtt	20	"

A n. ó. közönség becsos pártfogását kérve, vagyok

Tisztelettel:

(98. 6—6.)

Krisztián György,
kéményseprő.

Magyar szab. találmány.

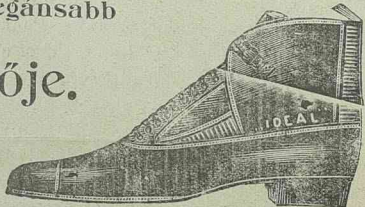
„IDEÁL“

A jelenkor legegészszerűbb

és legelegánsabb

Czipője.

15-0 69.)

Kapható: Fejér Lukács fiainál Kézdi-Vásárhelyt.

Kiadó lakás

az Ujton, a hol nagyságos Elekes Béla kuriai bír. lakik, **jövő év április hó 24-től több évre hasznbérbe kiadó.**

Értekezhetni lehet e lap kiadó-hivatalában.

(116. 1—3.)

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél Kézdi-Vásárhelyt

A kézdivásárhelyi takarékpénztár tulajdonát képező **gőz-, kád- és tükrörfürdőt** 1901. évi szeptember hó 1-től kezdve **több évre hasznbérbe**

kiadjuk.

Vállalkozni szándékozók az intézet helyiségében a bérletár és feltételekre vonatkozólag felvilágosítást nyerhetnek.

110. 2—3

Az igazgatóság.